

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א
בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 320

ערש"ק פרשת "בוזוקותי" כו' באייר תשע"ב

איך כמו התורה!

ברכות והבטחות רבות מוזכרות בפרשתנו, ולו יהי שיתקיימו בנו ובכל ישראל אחינו במהרה בימינו. אך איך זוכים לכל הטובה הזאת? הפסוק הראשון בפרשתנו עונה על כך: "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם" - ללכת בחוקי ה' יתברך ולקיים את מצוותיו, ללמוד ולעמול בתורה ולקיים אותה. חשיבות עליונה להקנות לדור הצעיר את ערך התורה ולהשריש בקירבם את חשיבות התורה. בספר הנפלא "זהירות כאן בונים" (חלק ב') כתב שלא די שהאב יושב ולומד רוב שעות היום ובכך מראה שהתורה חשובה לו מאוד. כדי שהנער יפנים את מושג לימוד והתמדת התורה, יש להורים להראות לנער שתורתו הוא - של הנער, חשובה ויקרה בעיניהם, וזאת באמצעות עידוד והערכה, ולדוגמה, "אשרינו שזכינו לנער מתמיד כזה... חן התורה ניכר על פניו, העולם קיים בזכות תורתך"... אמו של אחד מגדולי הדור התאלמנה בצעירותה. כדי לפרנס את ביתה ועולליה הרכים, נאלצה לעבוד רוב שעות היום בעמל וביגיעה, בקור ובחום, והיתה שבה לביתה מותשת כולה. בערבים לאחר שהשכיבה את ילדיה, היתה קוראת לבנה בן השתים עשרה ואומרת לו בחום ובאהבה: "בוא יענקלה יקירי, נשב ונלמד, כשרונותיך ברוכים, חובה עליך לנצלם", והיתה אווזת ליענקלה את הנר כדי שיוכל לראות ולהגות בתורה. וכך - עד אמצע הלילה. כל זאת, בל נשכח, לאחר יום עבודה מפרך ומתיש. אין איפוא פלא, שאותו יענקלה צמח לאחד מגדולי הדור. גברת לוי זכתה לבן בחור מצטיין ומתמיד גדול. "אני מוכנה לותר על סיועך בעבודות הבית, אתאמץ יותר", אמרה האם בהתרגשות, ובלבד שתמשיך להתעלות בתורה ובריאת שמים". ואכן בנה לא איכזבה. הוא קלט והפנים עמוק לתוך ליבו עד כמה חשובה תורתו בעיני הוריו. כזה ראה וקדש. כך יש לנו לנהוג עם ילדינו, תלמידינו, חברינו ומכרינו. לעודד את כולם להתמיד ולגדול בתורה, לעמול בה ולקיימה, כך נזכה במהרה לבוא גואל ולישועת ישראל!

כבוד התורה!

דיו רב נשפך מקולמוסם הזהב של גדולי ישראל אודות הזהירות המופלגת הנדרשת מכל אדם לנהוג במשנה מרץ בכבוד תלמידי חכמים. רבן של ישראל, רש"י הקדוש ז"ל מפרש בתחילת פרשת הקללות את הכתוב: "ואם בחוקותי תמאסו..." מואס באחרים העושים, שונא את החכמים". כדי להבין עד כמה הקב"ה מקפיד בכבוד עבדיו וכמה חמור עונשו של המזלזל בתלמידי חכמים, נביא מעשה מצמרר, המובא ב"טובך יביעו" בשם ספר "מעשי חייא": מעשה שקרה באברך אחד, בנו של גביר מופלג וגם חתנו של עשיר גדול, והיה האברך ההוא עשיר בעצמו, והקדיש את כל עיתותיו רק לתורה ולתעודה, וכעץ שתול על פלגי מים והתבונה, היה יושב בתמידות בהתבודדות בחדר סגור ומסוגר במשך כל שעות היום ולא יצא מדלתו ביתו החוצה. יום אחד ביקר הקיסר בעיר קרקא ותהום כל העיר לקראתו והכל רצו אל רחובה של עיר לראות את המלך ולברך את הברכה הראויה. האברך ההוא לא רצה לבטל תורתו ולילך החוצה, ורק כאשר רכב המלך ברחוב העיר, הציץ מחרכי חלון חדרו החוצה כדי לברך "אשר חלק מכבודו לבשר ודם". והנה, באותו רגע ממש, נפלה פתאום אבן אחת מכיוון ביתו של האברך על סוסו של המלך. הדבר עורר סערה עצומה. הכל חפצו לדעת מי העז לנסות לפגוע בחיי הקיסר? מי ההין לעשות זאת? השוטרים עטו על הבית ולא מצאו בו רק אדם אחד, והוא אותו אברך שישב ולמד כל היום! כמובן שהאברך טען שידו לא היתה במעל, אבל המלך שהיה בטוח שהוא הוא החוטא, לא התחשב בטענותיו וגזר עליו עונש מוות. כל יהודי העיר לא נתנו שינה לעיניהם באשר הכירוהו מקרוב וידעו בו שהוא צדיק תמים ואין לו חלק במעשה נפשע זה. שיגרו מכתבים אל כל שרי המלוכה וביקשו והתחננו על נפשו של האברך. לבסוף החליט המלך לשאול את פי רב העיר, ואם הרב ילמד עליו זכות, ישאירוהו בחיים. ולהפתעת הכל נשתתק רב העיר ולא דיבר מילה וחצי מילה לזכותו, ויהי לפלא אדיר וכל הרואה ישתומם ויחרד. והאברך אכן הוצא להורג! והנה, לאחר ביצוע פסק הדין, ביקש הרב להביא את ההרוג אל בית הכנסת, וכאשר עמדו נושאי המיטה ליד בית הכנסת, ניגש הרב אל המת ויען בקול גדול: מצווה אני עליך בגזירת התורה, קום עמוד והודיע לעם סיבת מיתתך למען לא ירונו כל העם והסירותי מעלי את תלוונת בני ישראל. ולתדהמת הכל ישב המת במיטתו לעיני כולם ואמר: אנוכי נשמת פלוני שזרק את האבן הראשונה על ירמיהו הנביא ולכן שולחתי לעולם השפל הזה כבר עשר פעמים כדי לתקן את אשר עיוותתי, ובגלגול הזה תיקנתי הכל ונשארה נשמתי זכה ונקה, ולכן חשב הרב מחשבות לבל ידח ממנו נידח וצפה ברוח הקודש ולא לימד עלי זכות למען הביאני אל מקומי בשלום! כל זאת דיבר הנפטר, ומאז חדלו להתרעם על הרב וידעו שרוח הקודש פיעמה בו. קוראים יקרים, נמצינו למדים, עד כמה חמורה פגיעה בתלמיד חכם ומה לנו פגיעה באבן או פגיעה בחץ הלשון, מכולם צריכים אנו להתרחק כמטחוני קשת. נרבה בכבוד תלמידי חכמים, ונזכה להחזיר עטרה ליושנה!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת פרקי אבות פרק ו'

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:46	20:14	19:11	ת"א
21:02	20:12	18:56	י-ם
21:03	20:16	19:04	ח'פ"ה
20:59	20:13	19:12	ב"ש

הפסרת השבוע: ה' עו"ד

מיטעמים לשבת

הוא מורישו חיי עולם הזה ועולם הבא. שנאמר: "וענווים ירשו ארץ, והתענוגו על רוב שלו".
(מעייני השבוע)

"ואם בזווקתי תמאסו ואם את משפטי תגעק נהשכם לבלתי עשיות את כל מצוותי" (כו,טו)

כתב בספר "מעש"ת": מעיר כאן בעל "הדרש והעיון": אלה שמבקשים לפרוק מעל עצמם את עול התורה והמצוות, הרי בראשונה הם מתחילים לזלזל בחוקי התורה ולמאוס בהם, בטענה שהם בלתי מובנים ואדם אין לו לעשות דברים שאינם מובנים לו. ברם, אין זו אלא אמתלה בלבד, שהרי אחר כך הם מבטלים אפילו את מצוות התורה שטעמיהן מובנים ומובהרים - משום שכל כוונתם ומטרתם אינה אלא לפרוק עול. זהו שאמרה תורה: "ואם בחוקותי תמאסו" - אם בתחילה תמאסו בחוקים שאין טעמיהם גלויים ומובנים לכם, הרי אחר כך "את משפטי תגעק נפשכם" - לא תרצו לקיים אפילו את המצוות שהם בגדר משפטים, בעלי יסוד הגיוני ברור - כי בסופו של דבר אין הכוונה אלא "בלתי עשות את כל מצוותי להפרכם את בריתי"...

(תורת הפרשה)

לב רגז" (דברים כח,סה), ומעירים חכמינו על כך: "בבבל כתיב" (נדרים כב). לפיכך אמרה תורה: "ואכלתם לחמכם לשבע" - אתם תוכלו לאכול לשבע, מבלי לחשוש מפני הכעס, שכן "וישבתם לבטח בארצכם" ולא תבואו כלל לכלל כעס ורגז...

(מעניה של תורה)

"ונתתי שלום בארץ" (כו,ו)

גדול הוא השלום - אמרו רבותינו - שהוא סיבת מתן תורה ותוצאתה. סיבתה, שבשעה שבאו להר סיני והיו כאיש אחד בלב אחד, כמו שנאמר "וייחן שם ישראל כנגד ההר", אמר הקדוש ברוך הוא: הואיל ושואו את המחלוקת ואהבו את השלום, הרי השעה שאתן להם את תורתך. ותוצאתה, שכיוון שנתן להם את התורה ברכם בשלום, שנאמר: "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום". אמר רבי שמעון בן חלפתא: לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר: "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום". רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל המשים שלום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו משים שלום בישראל על כל אחד ואחד; ומי שהוא אוהב שלום ורודף שלום ומקדים שלום ומשיב שלום, הקדוש ברוך

"אם בזווקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו" (כו,ג)

פירש רבינו ה"אביר יעקב" אבוחצירא זצ"ל, שכל הברכות האמורות בתורה ניתנו ביד גדושה ורחבה, במאור פנים ושפע נהרה, באם נלך בדרכי אבותינו הקדושים והאמהות הצדקניות, ננצור את מורשתם ונלך בעיקבותם. וזהו שנאמר: "אם בחוקותי תלכו ואת" - ראשי תיבות "אבות", וסופי תיבות (עם הכולל) בגימטריא "אמהות" (עם האותיות). הכוונה הן לאבות האומה, ככתוב: "הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם", והן לאבותינו הקדושים מדור לדור!

(מעייני השבוע)

"ואכלתם לזמכם לשבע"

"וישבתם לבטוח בארצכם" (כו,ה)

כתב בספר "תפארת יהונתן": חכמינו אמרו: "אכול שליש ושתי שליש והנח שליש, שאם תכנסו תעמוד על מילואך" (גטין ע) - כלומר, אל יאכל אדם אכילה גסה, אלא יניח תמיד שליש מסעודתו, כדי שלא יבוא לידי סכנה כאשר יתקפנו כעס, לפי שהכעס עולל להזיק לכרס מלאה. הכעס והרגוז הם קללה אופיינית של הגלות, כפי שאמר הכתוב: "ונתן ה' לך שם

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

סבו, הגאון רבי ראובן דוד נאוי זצ"ל, אב בית הדין בבגדד - היחיד שרבינו יוסף חיים זצ"ל מכתירו בספריו בתואר "אביר התורה"! פעם התעמק רבי ראובן דוד בסוגיא עמוקה וסבוכה עד שעלה בידו ליישר כל ההזורים ולתרוץ כל השאלות. השעה מאוחרת הייתה מאוּד, והוא כתב את תמצית המסקנה, הורה לשמש לכתוב את העששית ועלה על יצועו. כעבור מחצית השעה שמע השמש את קולו: "הואיל נא להעלות את האור". הדליק השמש את העששית, הרב ירד ממיטתו והוסיף קטע לרשימתו, האור כובה והעלטה השתררה. חצי שעה עברה, והרב ביקש שוב להעלות את האור, ירד מהמיטה ורשם קטע נוסף, וכך, כל הלילה. עם שחר, שאל השמש לפרש הדבר. אמר הרב: "כשהברתי את הסוגיא עליתי על יצועי. בא אלי הרי"ף בחלום, ואמר: "נאה הוא הסברך, אך לא לשיטתי". התעמקתי בדבריו, עיינתי בסוגיא לאור שיטתו, עד שפילסתי בה דרך. ירדתי ממיטתי וכתבתי. נרדמתי, ובא הרמב"ם בחלום, אמר שעדיין אין הדברים מחוורים לשיטתו. אחריו בא רבינו הרא"ש... מרעישים הדברים, אך מעוררים למחשבה: אם זכה הגאון להתגלות נשמותיהם של הרי"ף, הרמב"ם והרא"ש, שביקשו שילמד את הסוגיא גם לשיטתם - מדוע לא למדו עימו את הסוגיא בשיטתם, אלא רק העירו לו שעדיין לא ביאר כמותם והניחוהו לעיין בעצמו? אך תשובת הדבר מבוארת בתחילת פרשתינו. כל הברכות לא ניתנו אלא "אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה" - וחלילה להם ליטול ממנו את הברכות!

(מעייני השבוע)

"אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה". איש היה בעיר בראון אשר בפרס, ושמו שמואל הדוני. והיה האיש תם וישר, ירא אלוקים וסר מרע, אך תורה לא ידע, אף לא לקרוא בסידור התפילה. רק אותיות האל"ף ב"ת ידע. ועל כן, בהגיע זמן התפילה רוח היה בשפתיו את האותיות הקדושות עד גמריא, ולאחריהן אמר: "ריבנו של עולם, הן בוחן כליות ולב אתה, ויודע כי רצוני להתפלל לפניך ואיני יודע כיצד. קח את האותיות, וצרף אותן לתפילה!". פעם צמא למים. הלך לשוקת לשפני הבאר, ולפתע ראה ששכח את הספל. מה יעשה? נזכר בדברי הרב, שאמר שעל כל דבר ניתן להתפלל. אבל בתמימותו חשב, כי גם לכך נוסח קבוע, ואינו יודע. עשה כמנהגו: נשא עיניו למרום והחל לחזור על האותיות הקדושות, כדי שהבורא יצרפן לתפילה הראויה... עוד האותיות על שפתיו, ולפניו ניגלה איש הזור צורה ואיזור עור למותניו. הושיט לו האיש כד זהב, ואמר: "שמע ה' לתפילתך. ברך, ושתי לרוייה". אמר: "לא ידעתי לברך, כי בור אנוכי". אמר לו: "אם כן, אמור את האותיות כמנהגך". אמר, ושתי. אמר לו האיש: "אני אליהו הנביא, ועתה הגידה לי מה תבקש - חכמה או עושר. אריכות ימים או כבוד?". ענהו: "בקשה אחת לי - כי יאיר ה' עיני במאור תורתו". אמר לו התשב: "זאת אין נותנים מן השמים, על כך חייב אדם לעמול בעצמו. אם אך תרצה - אלמד אותך!". הסכים בהתלהבות, ולמד מפי התשב. לא ארכו הימים והיה לגאון אדיר, התמנה לרבה של העיר מוצול והעמיד אחד עשר דורות של רבנים וגדולי תורה אנשי שם!

המקובל האלוקי רבי יהודה פתיה זצ"ל סיפר סיפור מופלא מאבי

זיזדת השבוע

בהגדה של פסח נאמר: "אף אתה הקהה את שיניו - רמז בפרשתינו.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

פתרון החידה מפרשת "בהר" - כה"ח לבטח ברש"י.

והייתם לי סגולה

סגולה מדור לדור מאמותינו, כורכים חוט אדום מסביב לקבר רחל, ואחר כך קושרים החוט סביב פרק היד לכל מי שצריך לזה (עולי עין).
(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זיכרון הבנים

כדאי להתאמן

אחד היסודות בהצלחת חינוך הילד הוא כשמחנכים אותו להיות זריז בכל פעולותיו כי אז הברכה מצויה בכל, החל מסדר קומו בבוקר עד הליכתו לישון במיטתו. כדאי להעתיק כאן מתוך דבריו של המהרש"א זצ"ל בחידושי אגדות (עבודה זרה כ' ע"ב) ב"סולמו" של רבי פנחס בן יאיר: תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות וכו' "ומתוך זהירות" שאדם נוהר באזהרות ומצוות התורה "מביא לידי זריזות" בהתחלת היום בעומדו בבוקר שיקום ולא יהיה עצל בקומו, ואמר "כי זריזות מביאה לידי נקיות" שהיא נקיות הגוף ונטילת ידים שחרית, כי המאחר לקום בשחרית, מתוך שהוא נמהר אחר כך לקום ולילך לבית הכנסת אינו יכול לנקות גופו ולא ליטול ידיו יפה, ועל זה אמר שלמה, הדלת תיסוב על צירה ועצל על מיטתו וכו' נלאה להשיבה אל פיו וכו' ואינו יוצא ידי נטילה, ונלאה להשיב ידו אל פיו לרחוץ פיו מן הריר מפני שהוא ממחר כל כך וכו' (עיי"ש באריכות). וכן, מאחר וציטטנו תמצית דבריו הקדושים הנוגעים לעניינינו, "נכנס קצת לשטח" ונראה מה מתחולל שם... ישנם הורים הנוהגים לפי כל "כללי הזריזים". מה שאני זקוק לעשות למחר אעשה עכשיו, משום ששעתי פנויה כעת, עכשיו אני רגוע, ומחר יעזור השם יתברך הלאה. לפי כלל זה הם מנהיגים את סדר ביתם, ואומנם הם רואים ברכה בזמנם שלמעשה מלא וגדוש בכל מיני עניינים ותעסוקות, ולפלא, זמנם פנוי גם לתת תשומת לב לכל ילד שבבית על אף שהם מהווים משפחה מרובת ילדים. לפי אותו קו הם דורשים מהילד שגם הוא ינהג כך, ומשום שמידה טובה זו טבועה כעין סמל במשפחה, הילד לומד גם להתנהג בצורה נכונה זו, ובבואו הביתה מבית תלמודו, הוא אוכל בזמן, משחק מתפלל, עורך שיעוריו, מתרחץ, והולך לישון בשעה סבירה בידעו כי מחר יום חדש ועליו לקום בזמן ולהיכנס לסדר יום חדש ועל פי רוב בבית מסוג זה, הרגיעה היא פחות או יותר שוררת, משום שהברכה מצויה בכל פינה בזהירות, בזריזות ובנקיות וכו'. לא כן הדבר בבית ששם ישנה הנחה מסויימת: הרי יש זמן, "לשם מה צריכים למהר"? - ומהנחה זו נמשכים להנחה יותר "מעניינת", סוף כל סוף הרי ילד קטן ומה יש אם הילד יישן עוד רבע שעה?... הורים אלה אינם חלים ומרגישים כי רבע שעה זו שהוסיפו לילד אין זו שאלה של מהירות או מתינות, זו שאלה של זריזות או עצלות, ובה שם נותנים לילד לישון יותר (למה שלא ידאגו שילך לישון שעה קודם ויקום בזמן) הרי עצלות זאת תגרור אותו למשך כל שעות היום ומי יודע אם ח"ו לא לכל ימי חייו! לפיכך חובתינו לפעול בעצמינו בזריזות (אך לא בלחץ), ולהשריש טבע מבורך זה בילדינו, לא לפס ולחנכם בדברי התנא: "אל תאמר לכשאפנה אשנה". אדרבא, צא והילחם בעמלק מחר (זה האומר אעשה מחר), וכך נוכח לקצור פירות טובים ומשובחים, חיילים מצטיינים בלגיונו של מלך.

שלום בית

הלימון שנהפך ללימונדה

בספר "שניים שהם אחד" מבואר שאיכות חייו של אדם היא תוצאה של האופן בו הוא בוחר לראות אותם. יש כאלה שיאמרו: "ובכן, לא נולדתי עם היכולת לראות את החיים מנקודת מבט חיובית ולכן אין לי גישה חיובית לחיים". נכון, אומנם, שיהיו אנשים שיצטרכו להשקיע מאמצים גדולים יותר כדי להגיע לראיית חייהם באורח חיובי, אולם הדבר הוא בהישג יד עבור כל אחד ואחד, אם אך ישתדל למקד את חשיבתו בכיוון זה. רבים מאיתנו אינם תופשים מאושר הוא תוצאה של תהליך קוגניטיבי (מחשבותי). במסגרת התהליך עלינו לפתח גמישות ויצירתיות, שסייעו לנו לשנות את זווית הראיה שלנו לכיוון חיובי יותר. ככל שנפתח את הכוחות הללו, כך יקל עלינו ליהנות מן החיים. החלפת חיתולים, קרצוף רצפות, הדחת כלים - כל המלאכות הללו, יכולות להיחשב כ"עבודה שחורה". אך כאשר מתווסף להן המימד הרוחני, הן עשויות להפוך לעיסוקים שביאו אותנו להתעלות של ממש. ידיעת המטרה שלשמה נעשות כל המלאכות הללו, היא היא המימד הרוחני. הגמרא מספרת לנו על רבי עקיבא, שיצא לדרך ולקח עימו חמור - שישא את חפציו, תרנגול - שיעיר אותו עם שחר, ונר - שלאורו יוכל לעסוק בתורה. בסוף היום, הגיע לכפר וחיפש בו מקום ללינת לילה. אולם, איש מתושבי הכפר לא הסכים להכניסו לביתו. לבית ברירה, הלך רבי עקיבא ללון בשדה פתוח סמוך לכפר. בלילה, בא לפתע אריה וטרף את החמור, את התרנגול טרף החתול, ואילו את הנר כיבתה הרוח. בבוקרו של יום המחרת נודע לרבי עקיבא, ששודדים פשטו על הכפר ולקחו ממנו את תושביו לעבדים. השודדים עברו בשדה בולן רבי עקיבא. אלמלא היו הארי והחתול טורפים את החמור ואת התרנגול ואלמלא היתה הרוח מכבה את הנר, היו השודדים מגלים את מקום משכבו של רבי עקיבא והיו שובים גם אותו. אז ראה רבי עקיבא, שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה, הכל לטובה. גישה חיובית מתובלת בחוש הומור, עשויה להוות גשר איתן מעל מים סוערים. ההבנה העמוקה, שכל מה שקורה לנו הוא לטובה, כולל הבעיות בהן אנו נתקלים במהלך חייו, עשויה לרפות מתחים רבים ולהקהות את עוקצה של כל מריבה. כאשר בוחנים בעיות ונסיגות, בכל תחום שהוא, לעיתים אף מגלים שהבעיה הפכה לברכה. בני הזוג מתייחסים אל ההתנדודויות הרבות במסגרת חיי הנישואין באורח חיובי, עשויים לגלות שכל הקשיים היוו עבורם קרש קפיצה לצמיחה משותפת ולהבנה הדדית. אנשים שמתמודדים עם בעיות ביחד, בדרך כלל מתקרבים מאוד זה לזה. נחשוב, נתעמק, נבין ונפנים, ויהי ה' בעזרינו.

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה אומר: אדם שאינו מכיר את ערכו - כיצד יוכל להעריך את זולתו?
- * מאמר החכם אומר: אין דבר המקיים את האהבה בין אנשים - כהכרת הטוב.
- * הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב אומר: המכרך את חבירו, צריך שישקיע בכרכתו - דעתו, חפצו ורצונו, ואז תתקיים הברכה.
- * ה"חזון איש" הקדוש אומר: אין כאב לב - כפגיעה בכבוד החבר.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

של המלך הוא, המגונן עליו בחסדו, שכן בחר בו כשלוחו להביא את הדורון. והבין, שסר חינו בעיני המלך, שכן שלח לו מתנה מועטת כזאת. והבין, שביקש המלך לרמוז לו בכך - בשלחו אליו מתנה זו, ביד אדם זה, ביום משפטו - שהמלך חפץ ביקרו, ורומז לו שלא יתאמץ הרבה להרשיעו... חרק הקטיגור שיניו, ונרמו. עלה לארמון המלך והצהיר, שגם אם שגה אוהב המלך וחטא, כבר כיפר בממון והתרצה בבקשת הסליחה. הסכים המלך לדברי הקטיגור ופטר את אוהבו לשלום ולשמחה... והנמשל: המלך הוא מלכנו, מלכו של עולם, ודברו חוק לכולם. ביום היוכרו, בראש השנה, הוא יום הדין, נפקדים כולם לפניו, לטוב או למוטב. והשטן ממונה על כולם להזכיר עוון ופשע וחטאה. ובמיוחד צר ואויב הוא לאוהבי המלך, ישראל עם קדושו. כל השנה רושם הוא את עוונותיהם, לעורר דין וכעס, נקם ושיים. מה עשה הקדוש ברוך הוא, עורר את עמו להרבות בצדקה לפני יום הדין ולבוא לפניו בבקשת סליחה, מחילה וכפרה. וביום הדין עצמו, עת חתך קיצבה לכל בריותיו, לא תיגמל את השטן, ודחה גם את משפט עמו ליום הכיפורים. המתינו השניים ליום הקדוש והנורא. לבשו ישראל לבנים והתעטפו בטליתותיהם ועלו לארמון המלך לבקש על נפשם. אמר המלך, מלך מלכי המלכים: יקח הכהן הגדול שעיר עיזים וישלחנהו המדברה, דורון לשטן, בשמי... רואה השטן את הדורון הדל, ורואה שנשלח בידי איש חרמו. מבין, שהמלך רומז לו שאהבתו נתונה לאוהבו, וחסותו פרושה עליו לשומרו. חוסם פיו מלהשטיק, ופותח פיו בסניגוריא: ראוי הוא, מלכי וקדושי, לתנויה מלאה. והמלך נעתר להמלצה, וגזור דינו לחיים ולברכה... עד כאן דברי הגאון רבי יעקב כולי זצ"ל. ונפלאים הם, אך כה מחייבים! משום שהתנאי היסודי, הבסיסי, לכל התהליך הוא היותנו בני חסותו של המלך, אוהבו הזוכים לאהבתו והגנתו. התנאי הוא הקשר הישיר עם המלך. אבל אם במעשיו והנהגתו משך עליו האוהב את רוגו המלך וגורם לניתוק היחסים ביניהם - כיצד יוכל לזכות בדיון! ולמה הכוונה? לממרא הדיועה על החשמל. אלו ראשי התיבות של אותם שאינם מקבלים פני שכינה: החנפים, השקרנים, מספרי לשון הרע והליצינים! אמת, כובד הראש ושמירת הדיבור. הם המשמרים את הקשר, והם המבטיחים את חסות המלך!

(מעייני השבוע)

מלך גדול ביקש להשליט חוק וסדר בארצו. מה עשה, פירסם חוקיו בראש כל חצות ומינה שומרים ושוטרים שישגיחו ויפקחו וידווחו על כל חריגה, על כל עבירה ומירמה. כל הדיווחים נמסרו לשר הממונה, לקטיגור הראשי. ויום מיוחד נקבע, בו יסקר דינו של כל אזרח ותושב. אם שומר חוק וסדר הוא, יפקד לטובה. ואם לאו, יענש בכל חומר הדין, עונו ישא! ציוה הקטיגור לבלשיו, שיעקבו בשבע עיניים אחר אויבו ואיש חרמו, שונאו המושבע, שהיה מקורב אל המלך וכן חסותו. ציוה שביאיו לפניו דין וחשבון על כל מעשה ממשעיו ורשם את כל העבירות בספר עב כרס. כל חריגה וחריקה הצטרפו לחשבון גדול בכליון עיניים המתין ליום הגדול, יום המשפט, שבו יפרוט את כל עוונותיו של אויבו, והמלך ידיו ממשרתו ויסיר ממנו את הגנתו. והמלך ידע כל אשר נעשה. מה עשה, כמה ימים לפני המשפט שלח וביקש כי יתן לאוצר המלך חלק מנכסיו ככפרה על העבירות שעבר, ויבוא לפני המלך לבקש את סליחתו. באו בלשי הקטיגור וסיפרו לו לאמר: "אוהב המלך מפריש קנס מכספיו, ובא לפני המלך לבקש סליחה". צחק ואמר: "לא יועיל הון ביום עברה, ומה תועיל בקשת סליחה בערב יום המשפט?". ביום הדין התייצב הקטיגור - שהרי זהו היום בו נפקדים מעשי כולם, ומעשיו שלו בכללם. והוא הרי מילא את תפקידו בהצלחה רבה, ראוי הוא להזכר ולהפקד לטובה! להפתעתו ענהו המלך, שעניינו יפקד בימים הקרובים, והמלך כבר יודיעו דבר... נרעש הקטיגור: מה ארע? כלום סר חינו, האם עומדים להדיחו? התארז בעוון ואמר: "בדבר פלוני, המתחזה כאוהב המלך... היסחו המלך ואמר: "אומנם, מלך במשפטו יעמיד ארץ - אבל משפטו נדחה לעוד עשרה ימים...". הקטיגור לא ידע את נפשו: מה מתרחש כאן? האומנם גמר המלך אומר להדיחו בימים הקרובים ולפיכך דחה את משפט אוהבו, כדי שיבוא קטיגור נוח וימתיק את דינו? כל שרי המלך קיבלו את קיצבתם וכולם פנו לדרכם עם שכרם. כל בני הממלכה נשפטו כדנים, רק שניים נותרו תלויים ועומדים: הקטיגור ואוהב המלך. עשרה ימים המתין הקטיגור בלב פועם, נקדע בין חרדה לתקווה. ביום העשירי, יום המשפט, קרא המלך לאוהבו ואמר: "קח נא דורון מועט זה, והבא לקטיגור כמנחה, בשמי". נטל האיש את המנחה והלך לבית הקטיגור. "בשם המלך", אמר למשרת. הזעיק הלה את אדונו. בא הקטיגור וראה את שונאו בביתו, ומנחה קטנה בידו... ראה והבין הכל. הבין שאדם זה - בן חסותו

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ אין דברי תורה מתקיימים במי שמתרפה עצמו עליהם ולא מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה, אלא במי שממית עצמו עליה ומצער גופו תמיד, ולא יתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו.
- ✓ מי שנשאו ליבו לקיים מצוה זו כראוי ולהיות מוכתר בכתר תורה, לא יסיח דעתו לדברים אחרים, ולא ישים על ליבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת. כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, ולא עליך הדבר לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה, ואם הרבית תורה - הרבית שכר, והשכר לפי הצער.
- ✓ מי שרוצה לזכות בכתרה של תורה, יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחת מהן בשינה, באכילה ושתיה וכיוצא בהם, אלא בדברי חוכמה ותלמוד תורה.
- ✓ כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה - אש אוכלתו.
- ✓ אין לתלמיד חכם להתפלל תפילת שחרית ביחידות, מחמת שלמד בלילה עד שעה מאוחרת וקשה לו לקום בבוקר ולהתפלל בציבור, אלא עליו לסדר את זמן לימודו שלא יגרום לו להתפלל ביחידות.
- ✓ אין לאדם להסתמך בלימודו על ידי שישמע דברי תורה ושיעורים מקלטות של טייפ בלבד, אלא עליו לעשות מאמצים ללכת לשיעורי תורה וללמוד באופן ישיר מתלמיד חכם, והשמיעה מטייפ תהיה תוספת, אבל אין לו לוותר לגמרי על יגיעה עצמית מתוך ספר ומפי תלמיד חכם.
- ✓ אמרו רבותינו בתלמוד: מהו שכתוב (ירמיה נל): "חרב אל הבדים ונואלו?" - חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שעוסקים בד בבד בתורה (כלומר שלומדים ביחידות ולא בחברותא). ומכל מקום מי שיודע שמתעלה יותר כשלומד לבדו, ויכול ללמוד לבד, ואחר כך ישתדל ללמוד גם עם אחרים. ועל כל פנים בזמננו שיש הרבה ספרים בכל מקצועות התורה, הם הם החברים העוסקים עימהם בתורה, ועל ידם גדלים בתורה, אבל בודאי שאם אפשר לאדם ללמוד בחברותא, ראוי הדבר ונאה ויאה, כיון ששני תלמידי חכמים מחדדים זה את זה, וכל אחד מעמיד את חבירו על האמת.
- ✓ יעסוק בתורה בדרך. וכבר אמרו רבותינו: המהלך בדרך ומפנה ליבו לבטלה - מתחייב בנפשו. וכן יקרא מזמורי תהילים בכוונה והכנעה. והנפרד מחבירו לא יפרד ממנו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו.
- ✓ עד אימתי חייב ללמוד תורה? - עד יום מותו שנאמר: "ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך". וכל זמן שלא יעסוק בלימוד הוא שוכח.
- ✓ חובה קדושה מוטלת על כל אדם ואדם ללמוד הלכות תלמוד תורה, ועל ידי זה ידע את פרטי הדינים השייכים לתלמוד תורה, וכן את מעלת הלימוד, ובכך יוכל לקיים מצות תלמוד תורה כהלכתה.
- ✓ אמרו רבותינו בתלמוד: "יראת השם טהורה עומדת לעד" (תהלים יט, ג) - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטהרה. דהיינו נושא אישה ואחר כך לומד תורה.

(לימוד התורה)